

Eesti Stratigraafia Komisjoni (ESK) koosoleku protokoll nr 17

10. jaanuaril 2019 Tartus Ravila 14a, kl 11-14

Osalesid: Tiit Hang (TH), Olle Hints (OH), Dimitri Kaljo (DK), Juho Kirs (JK), Tõnu Meidla (TM), Anne Pöldvere (AP), Ivo Sibul (IS), Alvar Soesoo (AS), Heidi Soosalu (HS)

Puudusid: Peep Männik, Kuldev Ploom

Koosolekut juhatas esimees TM, protokollis IS

Päevakord:

1. Rahvusvahelise ajaskaala 2018 eestikeelse versiooni kinnitamine (OH)
2. Kvaternaari stratigraafilise skeemi esitlus (TH)
3. Kommentaarid aluskorra skeemi juurde (AS)
4. Stratigraafia klassifikaatori kinnitamine (IS)
5. Aluspõhja geoloogilise digitaliseeritud kaardi mõõtkavas 1:200 000 legendist (TM)
6. Eesti stratigraafilise liigestuse koondskeem (TM)
7. Suure algustähe küsimus
8. Järgmine koosolek ja edasine tegevuskava

1. OH andis ülevaate viimastest muutustest globaalsel ajaskaalal. Holotseeni ladestikku lisandus kolm iga/ladet, Kambriumi üks ajastik/ladestik ja üks iga/lade. Muutunud on ka paar vanusemäärangut. Peale arutelu nimede osas
otsustati täiendada eestikeelset globaalset ajaskaalat
Holotseenis: Gröõni, Northgripi ja Meghalaya iga/lade
Kambriumis: Miaolingi ajastik/ladestik), Wuliu iga/lade
TM ja OH alustavad ettevalmistusi täiendatud ajaskaala ja ülevaatliku artikli publitseerimiseks ajakirjas "Eesti Loodus". Ühtlasi selgitatakse skeemis kasutatavate nimede tausta ja suure algustähe kasutamist.
2. TH tutvustas viimast versiooni Holotseeni skeemist. Enne koosolekut saatis TH skeemi koos selgitustega ESK liikmetele. Tehti mõned vormistust puudutavad ettepanekud (globaalsete lademete näitamine jms).
Otsustati lisada Holotseeni skeem peale TH poolt tehtavate paranduste sisseviimist ESK kodulehele.
3. AS sõnul puudub Eestis ajakohane kristalse aluskorra kaart. 2019. a lõpuks on Eesti Geoloogiateenistusel (EGT) plaanis koostada uus aluskorra kaart. Seejuures tehakse koostööd Soome Geoloogiateenistusega, kaardid viiakse Soome lahe all kokku ühesuguse klassifikatsiooni alusel. Põgusa arutelu käigus leiti, et peaksime tegema rohkem teavitustööd korrektse geoloogilise terminoloogia osas. [Termeki](#) geoloogia ja geomorfoloogia andmebaasidesse on lisatud hulk erialasõnu, võimalusel tuleks neid andmebaase täiendada. Vastavad viited saab lisada Eesti Geoloogia Seltsi, ESK kodulehele.
4. IS selgitas vajadust ühtse stratigraafia klassifikaatori järele. Eri andmebaaside info riskasutuse võimaldamiseks tuleks kehtestada standard ja klassifikaator, mis reguleeriks stratigraafiliste üksuste-indeksite kasutamist geoloogilisel kaardistamisel ja rakendusuuringutel. Sama teema

oli päevakorras juba 2018. a koosolekul. Enne seekordset koosolekut edastas IS klassifikaatori täiendatud versiooni ESK liikmetele. Arutleti, kuidas tõsta uuringute käigus saadava geoloogilise info kvaliteeti. DK arvates peaks igasse puurimisbrigaadi kuuluma geoloog, kes vastutaks läbilõike korrektse kirjeldamise eest. AP lisas, et südamikuta puurimisel oleks kirjeldamisel suureks abiks puuraugu karotaaž. TM sõnul peab klassifikaator lähtuma eeskätt praktilistest vajadustest.

Kokkuvõtteks leiti, et klassifikaator on vajalik, kuid teemat tuleks veel järgmisel nädalal koos EGT kaardistajatega arutada.

5. TM andis ülevaate EGTs peatselt valmivast Eesti aluspõhja kaardist mõõtkavas 1:200 000. Kaardil näidatakse kihistuid, üksikutel juhtudel ka liitüksusi. Enne koosolekut saatis TM kaardi legendi ESK liikmetele. Plaanis on kaart avalikustada EGT veebi kaudu, trükivariandid vormistatakse A4, A3 ja seinakaardi formaadis. DK seadis kahtluse alla Ordoviitsiumi-Siluri piiriüksuste kujutamise legendis – kas Varbola ja Õhne kihistud on osaliselt Ordoviitsiumi ealised või mitte. Samuti vajaks selgitamist Kuressaare ja Kallavere kihistu ajaline taust. IS uuris, kas Devonis tuleks Narvat ja Plavinast käsitada kihistute või kihtkondadena. **Otsustati**, et Siluri liigestust puudutavate küsimuste arutelu jätkatakse edaspidi koos Peep Männikuga. Devoni küsimustele otsib lahendust AP, arvestades seejuures ka Läti skeemiga.
6. TM tutvustas ideed teha poolakate eeskujul Eesti stratigraafilise liigestuse koondskeem, kus oleks kirjeldatud kogu Eesti liigestus pinnakattest aluskorrani. Esmalt tuleks kokku leppida, kuidas üksusi rajoneerida, millist ajaskaalat kasutada jms. **Otsustati**, et TM jätkab ettevalmistusi skeemi koostamiseks koos OH ja APga.
7. TM sõnul lähtuvad geoloogid jätkuvalt 2002. a ajakirja "Keel ja Kirjandus" artiklis toodud põhimõttest – kõik stratigraafilised nimed tuleb alati kirjutada suure algustähega. Leiti, et oma seisukohti ja põhjendusi saab avalikkusega jagada eeskätt populaarteaduslike artiklite kaudu (pt 1).
8. **Otsustati**, et järgmine ESK koosolek toimub Rakveres EGT ruumides 8. mail 2019.

Juhatas

Protokollis

T. Meidla

I. Sibul